

Koronakriisin vaikutukset vähittäiskauppaan

Elintarvikeasiantuntija Anna Salminen

Päivittäistavarakauppa ry

VRN:n sidosryhmätapaaminen 17.12.2021

Päivittäistavarakauppa ry

Päivittäistavarakauppa ry (PTY) on vähittäiskaupan ja foodservice-tukkukaupan edunvalvoja elinkeino- ja yhteiskuntapoliittisessa päätöksenteossa.

Jäsenyritykset edustavat noin 96 %:n osuutta Suomen päivittäistavaramarkkinoista (2019).

Pt-kauppa ja foodservice-tukkukauppa työllistävät suoraan ja välillisesti yhteensä noin 80 000 henkilöä ja investoivat joka vuosi Suomeen satoja miljoonia euroja.

Vuonna 2019 suomalaiset arvioivat päivittäistavarakaupan jo kahdeksatta kertaa elinkeinoelämän vastuullisimmaksi toimialaksi.

Tietoa ja tilastoja www.pty.fi

Kauppa on kriittinen toimiala koronapandemiassa

- Valtionneuvosto määritteli maaliskuussa yhteiskunnan kannalta kriittiset toimialat, joukossa mm.: **kauppa, kaupan logistiikkakeskukset ja kuljetus, foodservice-tukkukauppa**
- Eli kauppa osaltaan vastaa elintarvikkeiden toimittamisesta yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi.
- Tärkeää tehdä tähän liittyvät toimenpiteet turvallisesti niin asiakkaille että henkilökunnalle.
- Viranomaiset eivät ole rajoittaneet kaupan aukioloaikoja eivätkä asiakasmääriä missään vaiheessa koronapandemiaa

PTY:n toimenpiteet koronakriisissä

- PTY mukana huoltovarmuustoiminnassa
- Seurataan viranomaissuosituksia ja –linjauksia
- Käydään keskustelua mm. rajoitustoimista valtionhallinnon kanssa, lausutaan lakiesityksiin
- Muodostetaan omia suosituksia viranomaissuositusten pohjalta
- Tiedotetaan jäsenyrityksiä: viranomaissuositukset ja omat suositukset
- Koronatiedote: ajankohtaiset uutiset tiivistettynä, suositukset
- **Reagoidaan herkästi ja nopeasti muutoksiin lainsäädännössä ja viranomaisohjeissa**

Kaupassa on turvallista asioida ja työskennellä

- Kaupalle ja kaupparyhmille ensiarvoisen tärkeitä:
 - Kaupassa on turvallista asioida aina
 - Kaupassa on turvallista työskennellä
- Kaupparyhmät ovat tehneet laajan valikoiman erilaisia toimenpiteitä mm. jakelukeskuksissa, pääkonttoreissa sekä myymälöissä ehkäistäkseen koronaviruksen leviämisen: mm. myymälätilojen tehostettu siivous ja pintojen puhdistus, kassojen suojaileksit, henkilökunnan kasvomojot, käsidesi, irtotuotteiden myynti
- Asiakkaille annettu ohjeistuksia kyltein, julistein, lattiatarroin ja kuuluisin myymälöissä: mm. turvavälit, käsienpesu, vain terveenä kauppaan, riskiryhmien asiointitunnit, kasvomojot, korttimaksaminen
- Kauppa ei ole todettu olleen tartuntaryppäiden lähde
- Kaupan henkilökunnassa ei ole todettu olleen tartuntoja poikkeuksellisen paljon
- Tuotetäydennyksiä tulee useampana päivänä viikossa – ei tarvetta hamstrata

Koronan taloudelliset vaikutukset kaupan alalla

- Ihmisten ruokailu kotona on lisääntynyt: mm. arkilounaat etätöissä, etäkoulu keväällä, leipominen, ruokaa tehdään enemmän itse ja siihen panostetaan.
- > päivittäistavaroiden vähittäismyynti kasvoi maaliskuussa 9,7 % edellisvuodesta (huhtikuu +8,2 %, toukokuu +9,9 %, kesäkuu +12,2 %, heinäkuu +7,2 %, elokuu +5,0 %, syyskuu +8,7 %, lokakuu +13,3 %)
- Koronavirusepidemian aiheuttama ravintoloiden ja hotellien sulkeminen sekä koulujen lähiopetuksen keskeyttäminen vaikuttivat välittömästi foodservice-tukkukaupan liiketoimintaan ja hävittivät siitä valtaosan, asiakaskunnasta riippuen 50–80 prosenttia.
- -> foodservice-tukkukaupan liikevaihto putosi maaliskuussa 15,2 % edellisvuoteen verrattuna (huhtikuu -47,7 %, toukokuu -44,7 %, kesäkuu -16,0 %, heinäkuu -8,4 %, elokuu -14,8 %, syyskuu -11,9 %, lokakuu -19,9 %)

Entistä tarkempaa markkinatietoa

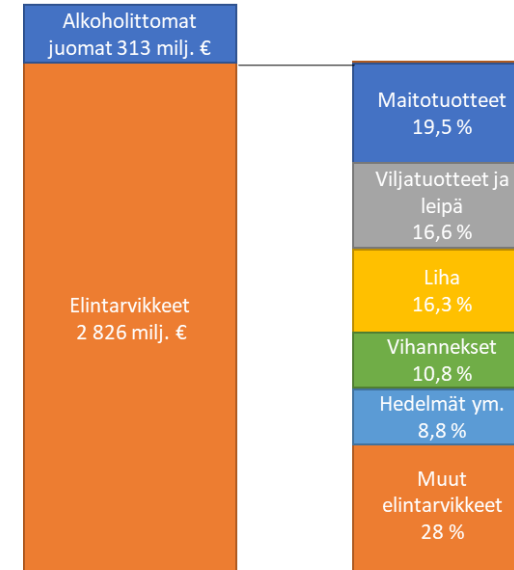

Uusi tilasto

- vastaa tarpeeseen saada tarkempaa, puolueetonta tietoa päivittäistavarakaupan tuoteryhmittäisestä myynnin kehityksestä ja elintarvikkeiden kulutuksesta
- täydentää saatavilla olevaa markkinatietoa
 - PTY:n kuukausittain julkaisemat myyntiraportit kokonaismyynnistä säilyvät ennallaan
- sisältää kuluttajahintaindeksistä saatavat tiedot tuoteryhmien hintojen muutoksista
- PTY:n jäsenyritysten myymät päivittäistavarat on luokiteltu tuoteryhmiin hyödyntäen eurooppalaista yksilöllisen kulutuksen käyttötarkoituksiluokitusta (eCOICOP)
- Luokittelu on tehty viisinumerotasolle asti. Tätä luokitusta hyödynnetään kuluttajahintaindeksissä, kulutustutkimuksessa ja kansantalouden tilinpidossa.
- Yritykset toimittavat Tilastokeskukselle tuotekohtaiset myyntitiedot vähittäiskaupan päivittäistavaramyynnistä kuukausittain
- PTY julkaisee tilaston neljä kertaa vuodessa: 14.5.2020, 6.8.2020, 6.11.2020, 5.2.2021
- Tiedot ovat avoimesti kaikkien saatavilla PTY:n verkkosivuilla www.pty.fi

Elintarvikkeiden pt-myynti 1-3 2020

- Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien myynti vähittäiskaupassa tammi-maaliskuussa 2020
 - 3 138 miljoonaa euroa
 - Elintarvikkeet 2 826 milj. € (90,0 % ko. kokonaismyynnistä)
 - Alkoholittomat juomat 313 milj. € (10,0 %)
- Elintarvikkeiden 2 826 milj. € myynnin jakautuminen pääluokittain
 - Maitotuotteet 551,5 milj. € (19,5 %)
 - Viljatuotteet ja leipä 470,3 milj. € (16,6 %)
 - Liha 460,7 milj. € (16,3 %)
 - Vihannekset 304,4 milj. € (10,8 %)
 - Hedelmät ja marjat 247,2 milj. € (8,8 %)
 - Muut elintarvikkeet 791,4 milj. € (28 %)
- Alkoholijuomien myynti yhteensä 325 milj. €
- Muu pt-myynti yhteensä 624 milj. €

Alkoholijuomat
325 milj. €

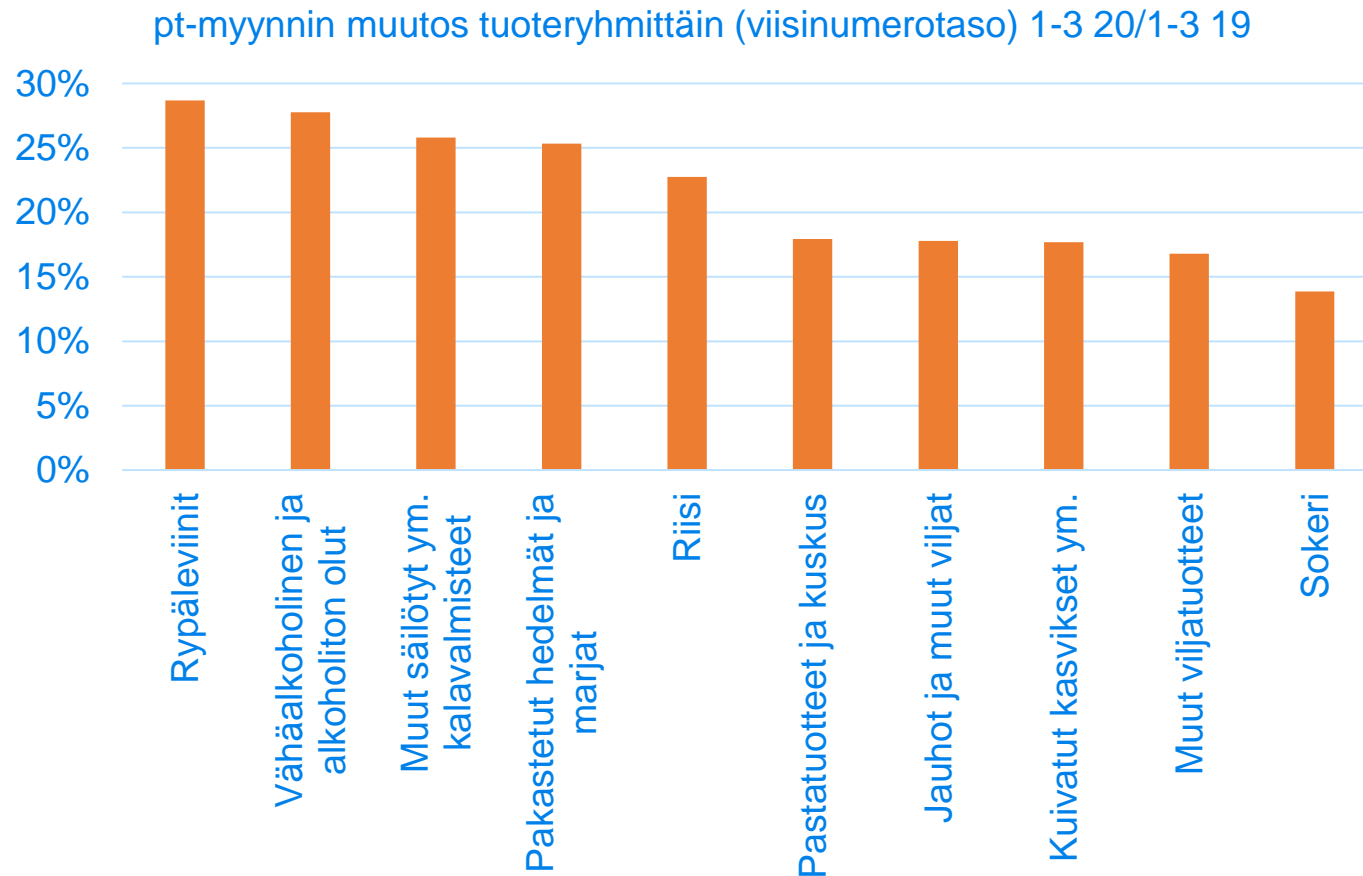
Muu pt-myynti
624 milj. €

Lähde: PTY, Tilastokeskus

Myynnin muutokset tammi-maaliskuussa 2020

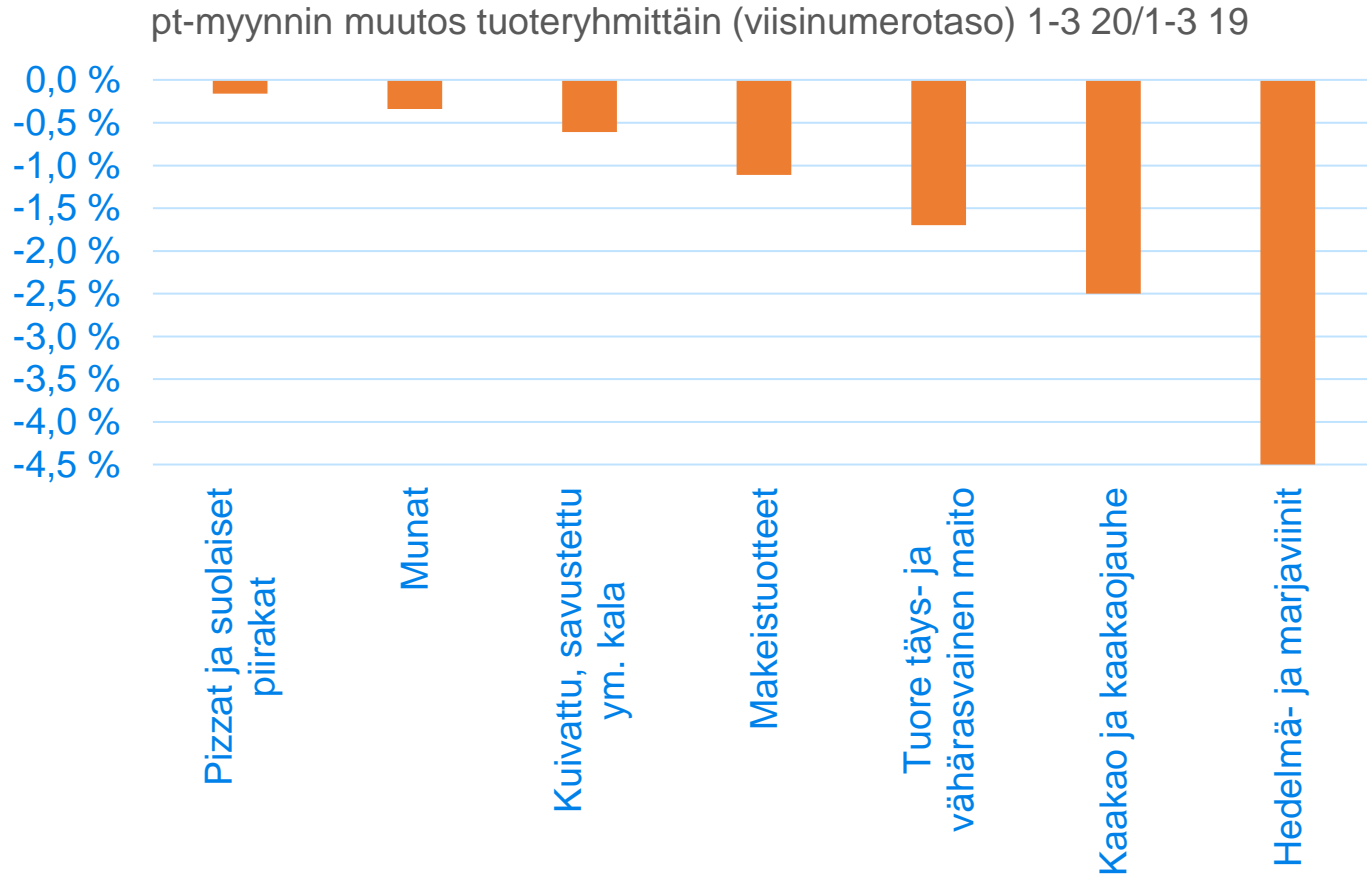
- **Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien myynti kasvoi tammi-maaliskuussa reippaasti**
 - määrän kasvu on ollut hintojen nousua nopeampaa
 - elintarvikkeiden hintakehitys on ollut alkuvuonna maltillista
- Koronaepidemian vaikutukset näkyvät
 - **säilykkeiden ja kuiva-aineiden myynti on kasvanut** alkuvuodesta nopeasti
 - **lihan myynnin kasvu** heijastelee ravintolakulutuksen siirtymistä osittain vähittäiskauppaan

Elintarvikemyynnin suurimmat muutokset (1)

- Rypäleviinien ja alkoholittomien oluiden myynti kasvanut eniten verrattuna vuoden ensimmäiseen neljännekseen 2019
- Muutokset ovat seurausta ennen kaikkea myynnin kasvusta
 - sokeria lukuun ottamatta tuoteryhmien hintamuutokset yleisen ruuanhintakehityksen tasossa
- Koronavaikutukset näkyvät säilykkeiden ja kuiva-aineiden myynnin nopeana kasvuna

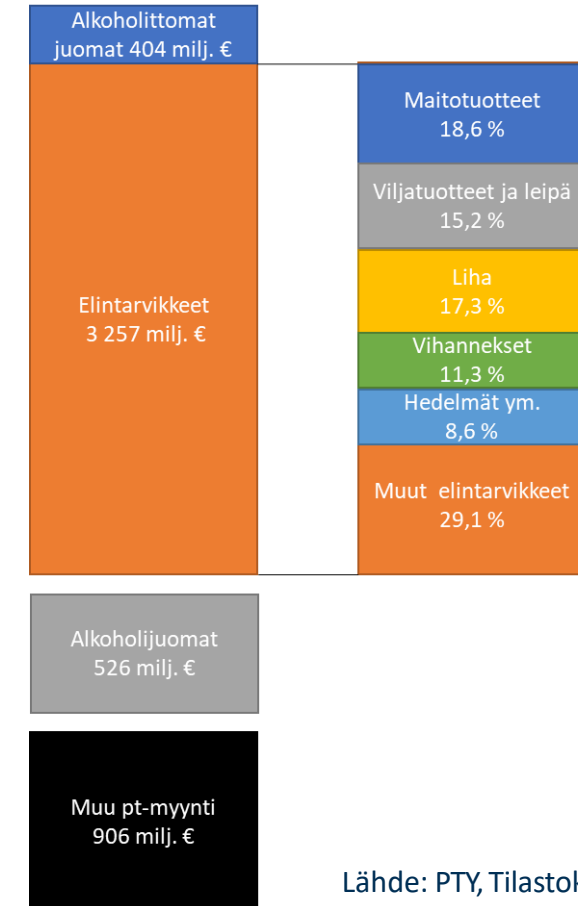
Elintarvikemyynnin suurimmat muutokset (2)

- Myyntin pientymistä on tapahtunut vain muutamissa tuoteryhmissä
 - savustetun ym. kalan myynnin pientyminen on seurausta ennen kaikkea hintojen laskusta, hinnan lasku ei ole johtanut kysytyn määrän kasvuun
 - myös munien osalta sekä hinnat että määrät ovat laskeneet
- Rypälewiinit syrjäyttävät hedelmä- ja marjaviinejä
- Korona ei näy makeisten kysynnän kasvussa

Elintarvikkeiden pt-myynti 4-6 2020

- Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien myynti vähittäiskaupassa huhti-kesäkuussa 2020
 - 3661 miljoonaa euroa
 - Elintarvikkeet 3 257 milj. € (89 % ko. kokonaismyynnistä)
 - Alkoholittomat juomat 404 milj. € (11 %)
- Elintarvikkeiden 3 257 milj. € myynnin jakautuminen pääluokittain
 - Maitotuotteet 607,2 milj. € (18,6 %) ↓
 - Viljatuotteet ja leipä 494,0 milj. € (15,2 %) ↑
 - Liha 562,8 milj. € (17,3 %) ↑
 - Vihannekset 367,1 milj. € (11,3 %) ↑
 - Hedelmät ja marjat 279,6 milj. € (8,6 %) ↑
 - Muut 946,4 milj. € (29,1 %)
- Alkoholijuomien myynti yhteensä 526 milj. € ↑
- Muu pt-myynti yhteensä 906 milj. €

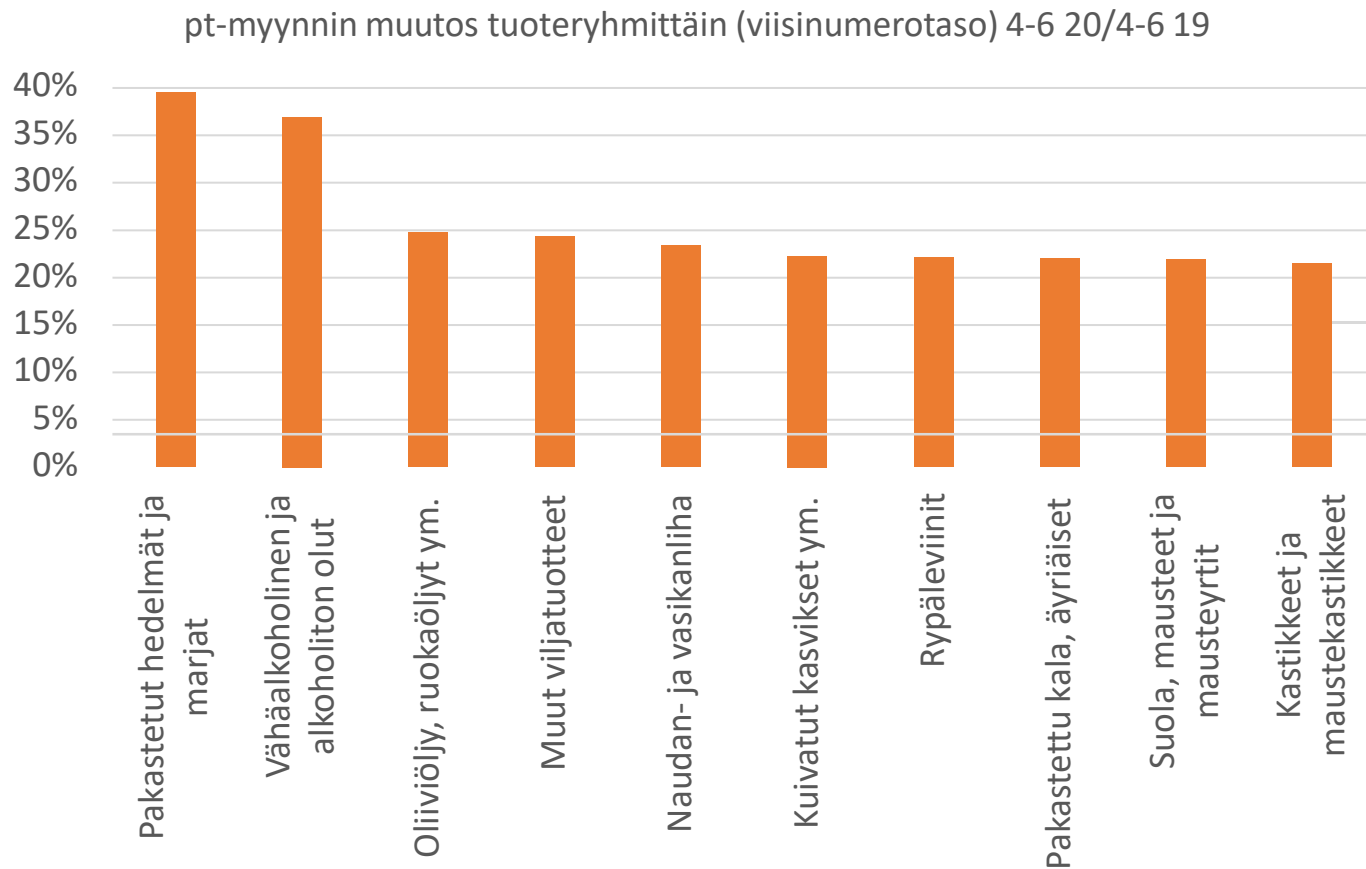

Lähde: PTY, Tilastokeskus

Myynnin muutokset huhti-kesäkuussa 2020

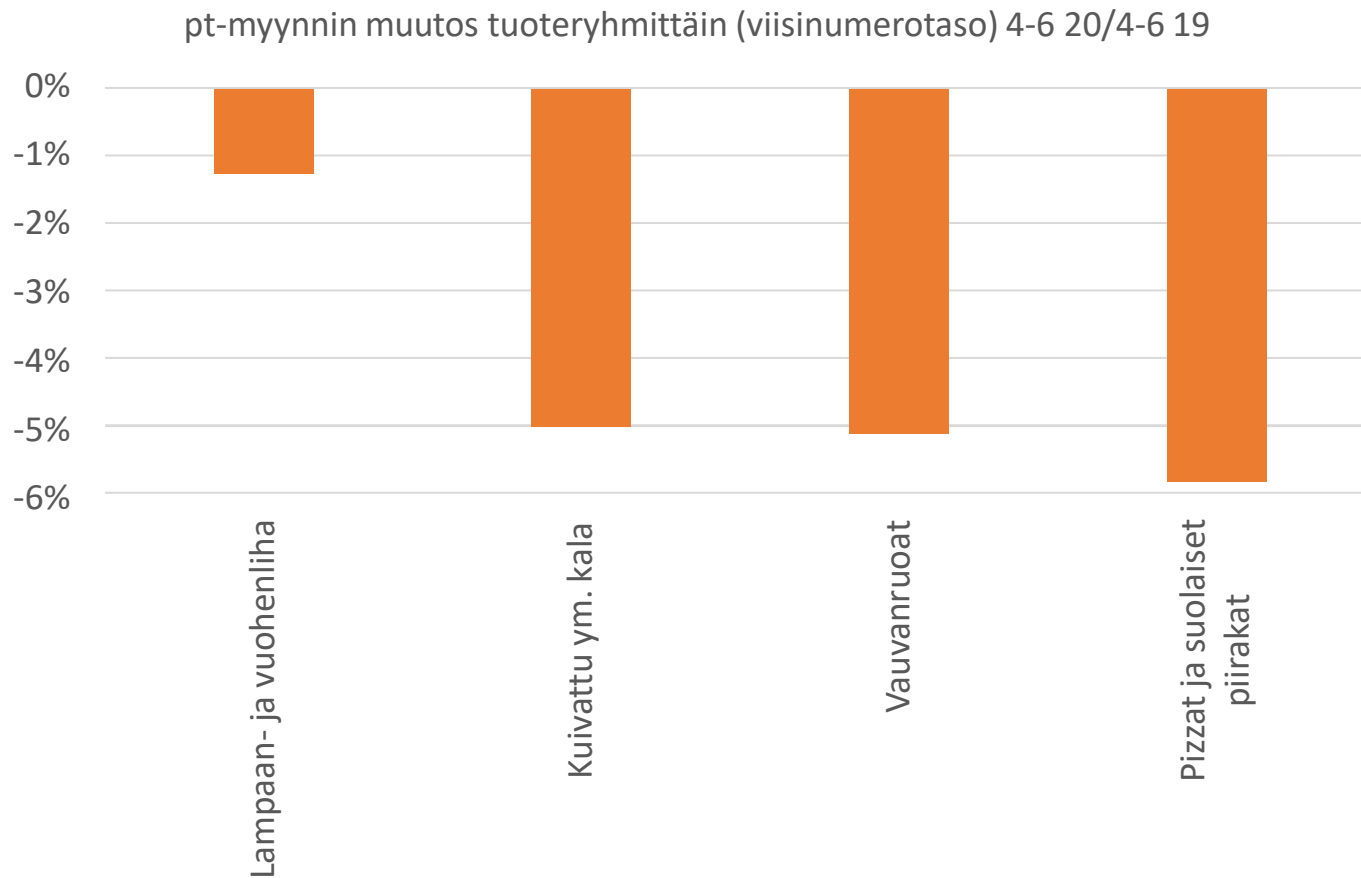
- Pääluokissa huhti-kesäkuun suhteellinen kasvu **nopeinta**
 - vihannekset
 - hedelmät ja marjat
 - liha
- Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien myynnin kasvu jatkui vauhdikkaana myös huhti-kesäkuussa
 - määrän kasvu on ollut hintojen nousua nopeampaa
 - elintarvikkeiden hintakehitys on ollut alkuvuonna maltillista
- Kuiva-aineiden myynti hidastui
 - pakastemarjat, ruokaöljyt ja liha myivät hyvin
 - ravintoloiden koronarajoitukset edistivät lihan myynnin kasvua, samoin lämmin alkukesä
- Kokonaisuudessaan elintarvikkeiden pt-myyntin **kasvu ensimmäisellä vuosipuoliskolla yli 8 prosenttia**

Elintarvikemyynnin suurimmat muutokset (1)

- Pakastettujen hedelmien ja marjojen myynnin kasvu suurin vuoden takaiseen verrattuna
- Kuiva-aineiden myynnin kasvu hyytyi vuoden toisella neljänneksellä
- Alkoholittomien ja vähäalkoholisten juomien myynnin kasvu kiihtyi
- Muutokset ovat seurausta ennen kaikkea myynnin kasvusta
 - hintakehitys maltillista
- Naudanlihan myynnin kasvu merkittävän suuri

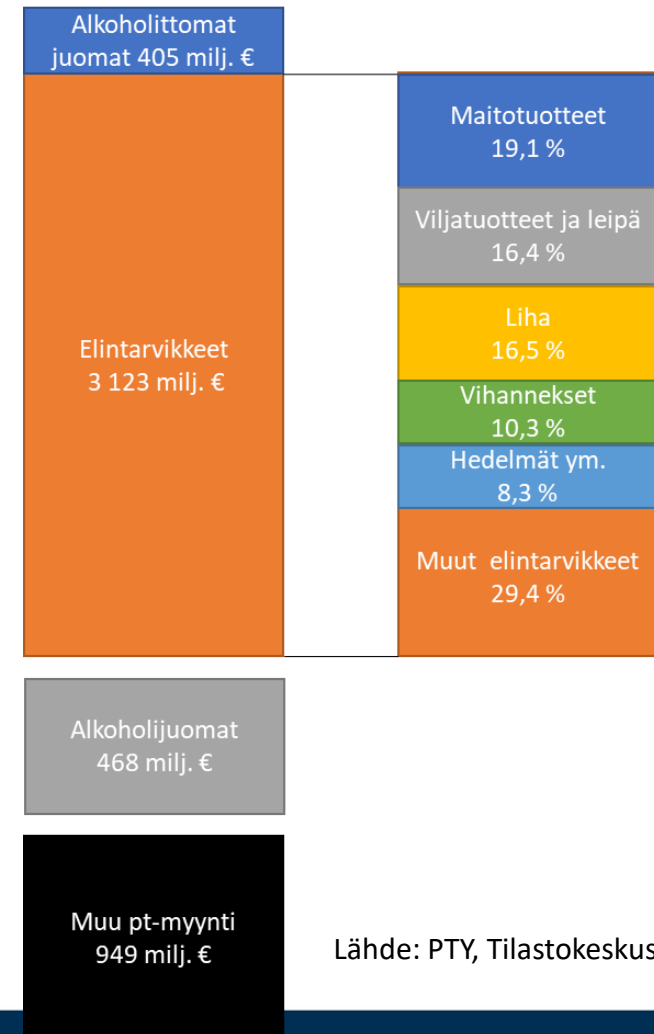
Elintarvikemyynnin suurimmat muutokset (2)

- Myynnin pientymistä on tapahtunut vain muutamissa tuoteryhmissä
 - muutokset seurausta enemmän myydyin määrän laskusta, vaikka tuoteryhmissä on nähty myös hintojen laskua
- Alkuvuonna tilastoitu syntyvyyden nousu ei näy vielä vauvanruokien myynnin kasvuna

Elintarvikkeiden pt-myynti 7-9 2020

- Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien myynti vähittäiskaupassa heinä-syyskuussa 2020
 - 3 528 miljoonaa euroa
 - Elintarvikkeet 3 257 milj. € (89 % ko. kokonaismyynnistä)
 - Alkoholittomat juomat 405 milj. € (11 %)
- Elintarvikkeiden 3 123 milj. € myynnin jakautuminen pääluokittain
 - Maitotuotteet 597 milj. € (19,1 %) ↓
 - Viljatuotteet ja leipä 511 milj. € (16,4 %) ↑
 - Liha 515 milj. € (16,5 %) ↓
 - Vihannekset 322 milj. € (10,3 %) ↓
 - Hedelmät ja marjat 258 milj. € (8,3 %) ↓
 - Muut 919 milj. € (29,4 %)
- Alkoholijuomien myynti yhteensä 468 milj. € ↓
- Muu pt-myynti yhteensä 949 milj. €

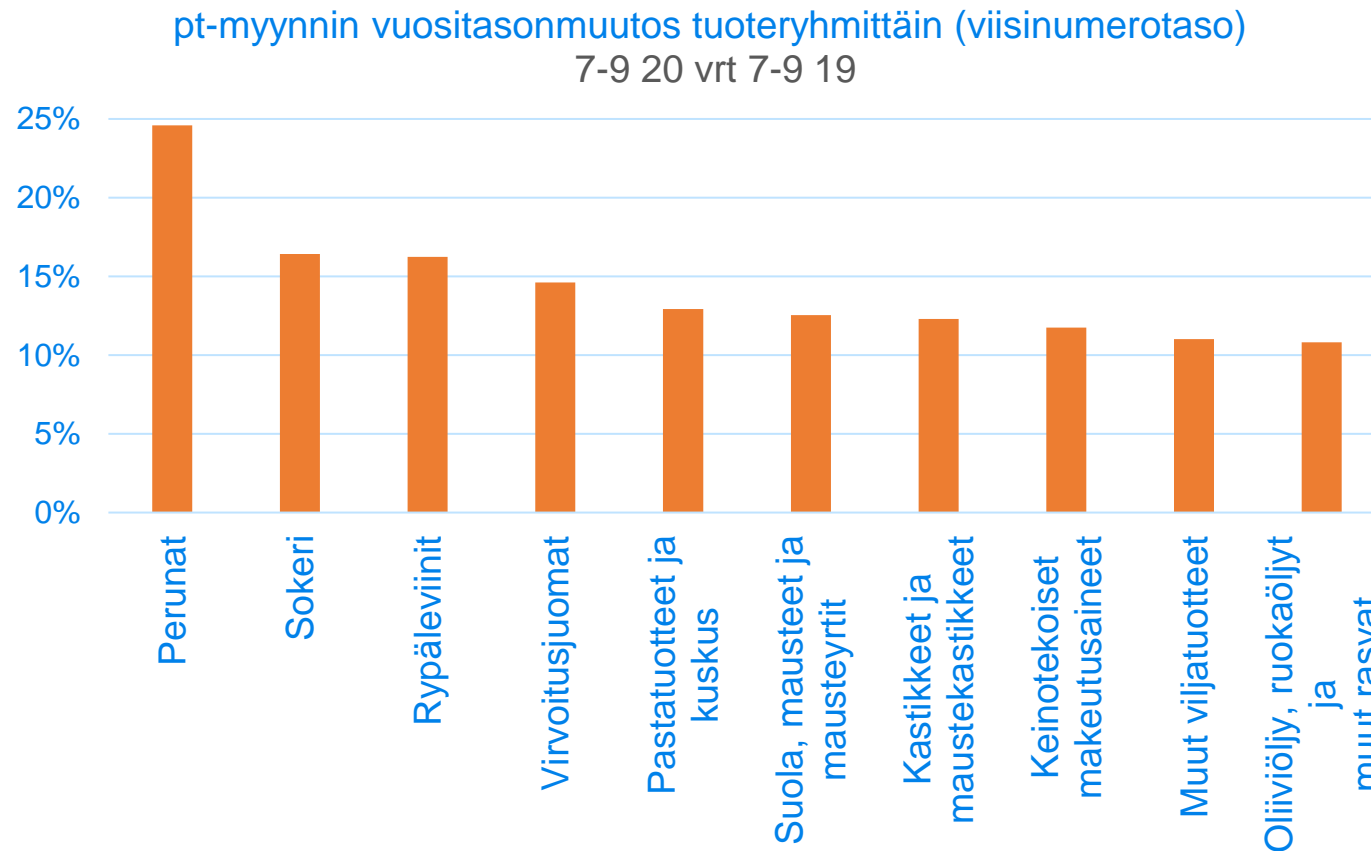

Lähde: PTY, Tilastokeskus

Myynnin muutokset heinä-syyskuussa 2020

- Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien myynnin **kasvu hidastui** vuoden kolmannella neljänneksellä
 - silti myynnin kasvu oli edelleen viisi prosenttia
 - tammi-syyskuussa myynti on kasvanut runsaat seitsemän prosenttia
 - myyntimäärät ovat kasvaneet hintojen nousua enemmän
- **Kesällä myytiin olutta ja lihaa**
 - muun muassa **perunaa ja virvoitusjuomia** myytiin selvästi edellisestä enemmän
 - sianlihan myynnin kasvu taittui myyntimäärien pienenemisen seurauksena
- Tilaston perusteella **kotona syöminen jatkui** ravintoloiden aukeamisesta huolimatta

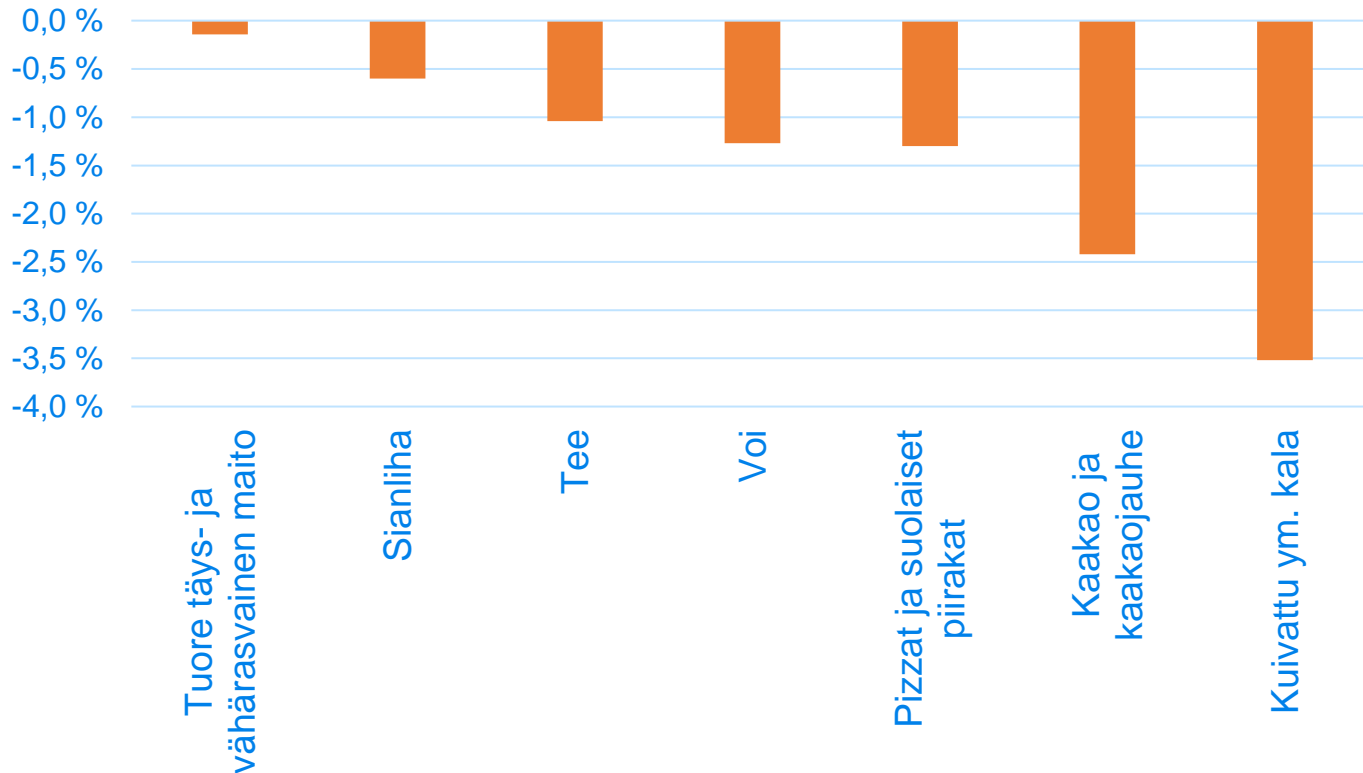
Elintarvikemyyntin suurimmat muutokset (1)

- Perunoiden myynnissä kolmannen neljänneksen kovin kasvu
- Virvoitusjuomissa hintojen nousu muodostaa puolet myyntin kasvusta
- Sokeri, rypälewiinit ja virvoitusjuomat myivät noin 15 % enemmän viime vuoteen verrattuna
- Grillikausi ja kotona syöminen näkyvät mausteiden ja kastikkeiden myyntin kasvuna

Elintarvikemyynnin suurimmat muutokset (2)

pt-myyntin muutos tuoteryhmittäin (viisinumerotaso) 7-9 20 vrt 7-9 19

- Myynnin pientymistä on tapahtunut vain yksittäisissä tuoteryhmissä
 - muutokset seurausta enemmän myydyin määrän laskusta, vaikka tuoteryhmissä on nähty myös hintojen laskua
- Sianlihan ja voinin myynti kasvoi alkuvuoden, mutta kääntyi laskuun kolmannella neljänneksellä
 - koko vuoden myynti edelleen viime vuotta suurempaa

Kiitos!

Elintarvikeasiantuntija Anna Salminen

Päivittäistavarakauppa ry
anna.salminen@pty.fi • 040 562 8969

www.pty.fi • @PTYfi